

The mediating Role of Perceived Social Support and Differentiation in Explaining Structural Relationships between Psychological Capital and Psychological Well-Being of Students

Article Info

Authors:

Mohammad Hossein Saket¹
Rahim Davari^{*2}
Hassan Pasha Sharifi³

Abstract

Purpose: The aim of this study was to investigate the structural relationships between psychological capital and psychological well-being by mediating perceived social support and differentiation of Islamic Azad University of Tehran province .

Methodology: This study was conducted using correlation method and structural equations. The statistical population consisted of all students of Azad University of Tehran in 1400.

The sampling method was cluster sampling. The final sample was 426. Research Tools Included Reef Psychological WellBeing Scale (1989), Luthans and Avillo Psychological Capitals (2007), Zimet et al.'s Perceived Social Support (1988) and Scorn and Friedlander's Own Differentiation (1998). Questionnaires were completed online and collected. It was found that the total path coefficient between psychological capital and psychological well-being was positive and was significant at the level of ($P < .01$, $\beta = 0.479$.) Indirect path coefficient between psychological capitals and psychological well-being ($P < 0.01$, $\beta = 0.274$) was positive and was significant at the level of 0.01 .

Findings: The results showed that both mediating variables including perceived social support and self-differentiation positively and significantly mediated the relationship between psychological capitals and psychological well-being in students.

Conclusion: It seems that teaching self-efficacy, hope, optimism and resilience plays an important role in students' psychological well-being and ultimately leads to their adaptability and happiness.

Keywords:

Psychological Well-Being,
Self-Differentiation,
Perceived Social Support,
Psychological Capital

Article History:

Received: 2023-01-10

Accepted: 2023-02-06

Published: 2023-05-22

Correspondence:

Email: davari@riau.ac.ir

-
1. PhD student, Department of Psychology, Roudhen Branch, Islamic Azad University, Roudhen, Iran.
 2. Assistant Professor, Department of Psychology, Roudhen Branch, Islamic Azad University, Roudhen, Iran (Corresponding Author).
 3. Professor, Department of Psychology, Roudhen Branch, Islamic Azad University, Roudhen, Iran.

بررسی روابط ساختاری بین سرمایه روان شناختی و بهزیستی روان شناختی با میانجی گری حمایت اجتماعی ادراک شده و خود تمایز یافتگی دانشجویان

محمدحسین ساکت^۱، رحیم داوری^{۲*}، حسن پاشا شریفی^۳

چکیده

هدف: پژوهش حاضر بررسی روابط ساختاری بین سرمایه روان شناختی و بهزیستی روان شناختی با میانجی گری حمایت اجتماعی ادراک شده و تمایز یافتگی خود دانشگاه آزاد اسلامی استان تهران بود.

روش شناسی: این پژوهش با روش همبستگی و معادلات ساختاری انجام شد. جامعه آماری کلیه دانشجویان واحدهای دانشگاه آزاد استان تهران در سال ۱۴۰۰ بودند. روش نمونه گیری غیرتصادفی سهمیه ای بود. تعداد نمونه نهایی ۴۲۶ نفر بودند. ابزارهای پژوهش شامل مقیاس‌های بهزیستی روان شناختی ریف (۱۹۸۹)، سرمایه‌های روان شناختی لوتانز و آوویلو (۲۰۰۷)، حمایت اجتماعی ادراک شده زیمت و همکاران (۱۹۸۸) و تمایز یافتگی خود اسکورون و فریدلندر (۱۹۸۸) بود. پرسش نامه‌ها به صورت آنلاین تکمیل و جمع آوری گردید. مشخص شد ضریب مسیر کل بین سرمایه روان شناختی و بهزیستی روان شناختی ($\beta = 0/47$) مثبت و معنادار (۰/۰۱) و ضریب مسیر غیرمستقیم بین سرمایه‌های روان شناختی و بهزیستی روان شناختی ($\beta = 0/27$) مثبت و معنادار (۰/۰۱) بود.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که هر دو متغیر میانجی شامل حمایت اجتماعی ادراک شده و تمایز یافتگی، به صورت مثبت و معنادار روابط ساختاری بین سرمایه‌های روان شناختی و بهزیستی روان شناختی را در دانشجویان پیش بینی کردند.

نتیجه گیری: به نظر می‌رسد که آموزش خود کارآمدی، امیدواری، خوش بینی و تاب آوری نقش مهمی در بهزیستی روان شناختی دانشجویان دارد و در نهایت موجب سازگاری و شادکامی آنان می‌شود.

کلیدواژه‌ها: بهزیستی روان شناختی، تمایز یافتگی خود، حمایت اجتماعی ادراک شده، سرمایه‌های روان شناختی.

^۱ دانشجوی دکتری، گروه روانشناسی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران.

^۲ استادیار، گروه روانشناسی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران نویسنده مسئول (davari@riau.ac.ir)

^۳ استاد، گروه روانشناسی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران.

مقدمه

یکی از سازه‌های مهم تعیین سطح سلامت روان که براساس رویکرد روان‌شناسی مثبت‌گرا مطرح شده است بهزیستی روان‌شناختی^۱ است، بهزیستی روان‌شناختی بر ارتقای توانمندی‌ها و بالا بردن کیفیت زندگی تأکید دارد (Virtanen, Vasalampi, Torppa, Lerkkanen & Nurmi, 2019). افراد دارای بهزیستی روان‌شناختی بالا رویدادهای خوشایند بیشتری را تجربه می‌کنند و کمتر از رویدادهای ناخوشایند رنج می‌برند (Hanley, Baker & Garland, 2017). در واقع بهزیستی روان‌شناختی شاخص مهم در تعیین رضایت از زندگی است (Reyes, Satorres & Meléndez, 2020). سرمایه‌های روان‌شناختی^۲ به عنوان یکی از سازه‌های مهم روان‌شناسی مثبت‌نگر نقش تعیین‌کننده‌ای در ارتقای سطح بهزیستی روان‌شناختی دارد (Hayavi, Moradi, Momeni & Arshadi, 2021). سرمایه‌های روان‌شناختی مجموعه‌ای از منابع درون‌فردی است که اصولاً ارزیابی مثبت فرد از شرایط و احتمال دستیابی به موفقیت بر اساس این منابع را بازنمایی می‌کند (Luthans, Avey, Avolio & Norman, 2007). پژوهش (Sato, Kinoshita, Kim, Oshimi, & Wardani & Noviyani, 2020) به اثر مستقیم سرمایه‌های روان‌شناختی بر بهزیستی روان‌شناختی تأکید داشت. نتایج پژوهش (Xu, Zhou, Asante-Antwi & Bofo-Arthur & Mustafa, 2020) حاکی از آن بود که ابعاد سرمایه‌های با بهزیستی روان‌شناختی ارتباط مثبتی دارند.

عامل دیگر در تبیین بهزیستی روان‌شناختی، حمایت اجتماعی ادراک شده^۳ است (Davey, Bouman, Arcelus & Meyer, 2014; Kayed, H., & Kazemian Moghadam, 2021). مفهوم حمایت اجتماعی ادراک شده به حمایت از منظر ارزیابی شناختی فرد از محیط و روابطش با دیگران می‌نگرد، حمایت اجتماعی ادراک شده باعث می‌شود فرد با شرایط استرس‌زای زندگی و مشکلات روزمره سازگار شود (Zinn, Palmer & Nam, 2017). پژوهش‌ها نشان داد که حمایت اجتماعی ادراک شده با بهزیستی روان‌شناختی رابطه مثبت دارد (Hellfeldt, Wilson, Weiss & Shook, 2020; López-Romero & Andershed, 2020). (López-Romero & Andershed, 2020). نشان دادند که حمایت اجتماعی ادراک شده به طور غیر مستقیم بر بهزیستی روان‌شناختی از طریق اعتماد به نفس اثر می‌گذارد.

عامل دیگر در تبیین بهزیستی روان‌شناختی؛ تمایز یافتگی خود^۴ است. تمایز یافتگی خود یکی از مفاهیم اساسی دیدگاه بوئن و بیانگر استقلال شخصی همراه با صمیمیت بین‌فردی در مناسبات اجتماعی است (Heras, 2008). افراد تمایز نیافته که هویت فردی مستقلی ندارند در تنش‌ها و مسائل بین‌شخصی موجود، همراه با جو عاطفی حاکم بر محیط اطرافشان حرکت می‌کنند و در نتیجه اضطراب مزمن بالایی را تجربه می‌کنند و مستعد مشکلات روان‌شناختی و بروز نشانه‌های بیماری هستند (Connery, 2012). پژوهش (Mohammadi, Soltanabadi, Adibi, Noori, Davazdahemami, 2021) به اثر مثبت تمایز یافتگی خود بر بهزیستی روان‌شناختی تأکید داشت. (Abdi Zarrin & Nikkhah Siruei, 2021) بر نقش پیش‌بینی‌کنندگی تمایز یافتگی خود در تبیین بهزیستی روان‌شناختی تأکید داشتند.

بهزیستی روان‌شناختی به عنوان یک ویژگی مثبت، یکی از مؤلفه‌های نشان‌دهنده سلامت است که به معنای تلاش فرد برای تحقق استعدادها و توانایی‌های بالقوه است (Hanley, Baker & Garland, 2017). توجه به بهزیستی روان‌شناختی در دانشجویان با توجه به چالش سازگاری و روابط بین‌فردی اهمیت زیادی دارد. با توجه به پژوهش‌های ذکر شده مدل علی تبیین بهزیستی روان‌شناختی بر اساس سرمایه‌های روان‌شناختی با میانجی‌گری حمایت اجتماعی ادراک شده و تمایز یافتگی خود پیشنهاد داده شده است، فرض این مدل بر این است که حمایت اجتماعی ادراک شده و تمایز یافتگی خود در رابطه سرمایه‌های روان‌شناختی با بهزیستی روان‌شناختی نقش میانجیگر دارد. براساس این مدل نظری می‌توان گفت در آسیب‌های

¹ - Psychological well-being

² - Psychological capita

³ - Perceived social suppor

⁴ - Self-differentiation

دانشجویان در ابعاد شناختی هیجانی و احساس عدم توانمندی، آستانه پایین تحمل، عدم باور به توانمندی خود و احساس یأس و ناامیدی به کاهش احساس رضایت از زندگی و ضعف در دستیابی به اهداف شخصی منجر می‌شود در این وضعیت ادراک حمایت از دوستان، خانواده و افراد مهم زندگی و هم چنین توانایی فرد در تفکیک شناخت و منطق از هیجان‌های مقطعی و تکیه بر منابع درونی به جای منابع بیرونی احتمال می‌رود به کاهش آسیب‌ها و چالش‌های دوران دانشجویی بینجامد، در واقع فرض نقش میانجیگری حمایت اجتماعی ادراک شده و تمایز یافتگی خود بازسازی توانمندی دانشجویان در جهت رضایت بیشتر از زندگی، پیشگیری از تحلیل رفتن توانمندی و شکوفایی استعداد آنهاست. با توجه به آنچه گفته شده پژوهش حاضر در پی پاسخ گویی به این سؤال است که آیا حمایت اجتماعی ادراک شده و تمایز یافتگی خود در رابطه سرمایه های روان شناختی با بهزیستی روان شناختی در دانشجویان نقش میانجیگری دارند یا خیر؟

روش

پژوهش حاضر از نظر هدف بنیادی، از نظر شیوه روش کمی- توصیفی، از نوع همبستگی مبتنی بر روش مدل سازی معادلات ساختاری (SEM¹) بود. جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان دانشگاه آزاد واحدهای استان تهران بود. از نظر قلمرو زمانی فرآیند اجرای گردآوری داده‌ها در بازه زمانی ۱۲ ماهه (فروردین تا اسفند) سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ بود. نمونه این پژوهش از بین دانشجویان ۲۸ واحد دانشگاهی آزاد واقع در استان تهران انتخاب گردید. آن طور که بیان نموده است که جهت تعیین حجم نمونه براساس دیدگاه (Mueller, 1996) از نسبت حجم نمونه به پارامتر آزاد برای برآورد استفاده گردید که حداقل این نسبت را ۵ به ۱، حد متوسط آن را نسبت ۱۰ به ۱ و حد بالای آن را نسبت ۲۰ به ۱ است. با توجه به ۶۶ پارامتر آزاد و نظر به محاسبه (Mueller, 1996) از برآورد حجم نمونه حداقل حجم نمونه ۳۳۰ نفر، حد متوسط ۶۶۰ نفر و حداکثر نمونه ۱۳۲۰ است. در این پژوهش ۵۲۰ نفر (حد متوسط) به عنوان حجم نمونه انتخاب گردید. با توجه به شیوع ویروس کرونا در این پژوهش از روش آنلاین (شبکه‌های اجتماعی مجازی؛ واتس آپ و تلگرام) نسبت به انتخاب نمونه اقدام شد. روش نمونه‌گیری در این پژوهش غیرتصادفی سهمیه‌ای بود. که با توجه به توزیع جنسیت (۶۲ درصد زن و ۳۸ درصد مرد) مطابق با سالنامه آماری سازمان مرکزی دانشگاه آزاد (جامعه آماری) همان نسبت‌ها در تعیین حجم نمونه مورد استفاده گردید (۳۱۲ نفر زن برابر ۶۲ درصد و ۲۰۸ نفر مرد برابر ۴۸ درصد). حجم نمونه نهایی با توجه به ریزش و براساس ملاک‌های ورود (رضایت آگاهانه و همزمان نبودن اجرای پژوهش با انصراف از تحصیل) و ملاک خروج (نقض در پاسخگویی به سوالات پرسش‌نامه‌ها) برابر با ۴۲۶ نفر بود. جهت بررسی مدل مفهومی پژوهش ابتدا ضریب همبستگی بین متغیرهای پژوهش و سپس تحلیل عاملی تأییدی انجام گرفت، در نهایت به منظور تحلیل نتایج مربوط به فرضیه‌های پژوهش (روابط مستقیم و غیر مستقیم) از آزمون تحلیل مسیر استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش با استفاده از نرم افزارهای SPSS-22 و AMOS-24 انجام گرفت.

ابزار

الف: مقیاس بهزیستی روان شناختی² (RSPWB): این مقیاس توسط (Ryff & Keyes, 1989) طراحی گردید. فرم مورد استفاده در این پژوهش شامل ۸۴ گویه است که در یک طیف ۶ درجه‌ای تنظیم شده است. با تحلیل عوامل این پرسش‌نامه شش بعدی را تأیید نمودند که مشتمل بر شش خرده‌مقیاس به شرح زیر است: خومختاری، تسلط محیطی، رشد شخصی، ارتباط مثبت با دیگران، هدفمندی و پذیرش خود. در بررسی همسانی درونی (همبستگی عامل‌های این مقیاس با نمره کل) ضریب همبستگی خرده‌مقیاس‌ها با نمره کل در دامنه ۰/۶۱ تا ۰/۷۸ بود و پایایی به روش آلفای کرونباخ برابر ۰/۹۲ بود. این مقیاس در ایران توسط (Bayani, Mohammad Koochekya & Bayani, 2008) اعتباریابی شد روایی آن به روش روایی ملاکی با پرسش‌نامه شادکامی آکسفورد (OHI³) (Hills, P., & Argyle, 2002) محاسبه گردید که ضریب

1 - Structural Equation Modeling

2 - Ryff's Scales of Psychological Well-being

3 - Oxford Happiness Inventory

همبستگی آن ۰/۵۸ بود و پایایی آن به روش بازآزمایی برای کل مقیاس ۰/۸۲ و خرده مقیاس‌های پذیرش خود، روابط مثبت با دیگران، خودمختاری، تسلط محیطی، هدفمندی و رشد شخصی به ترتیب ۰/۷۱، ۰/۷۷، ۰/۷۸، ۰/۷۷ و ۰/۷۰ و ۰/۷۸ به دست آمد، در پژوهش حاضر پایایی به روش آلفای کرونباخ برابر ۰/۹۲ بود

ب: مقیاس سرمایه‌های روان شناختی^۱ (PCQ) این مقیاس توسط (Luthans, Avolio, Avey & Norman, 2007) ساخته شد، مشتمل بر ۲۴ گویه که در چهار عامل خودکارآمدی، امیدواری، تاب‌آوری، خوش‌بینی قرار دارد و در طیف لیکرت ۶ درجه کاملاً مخالفم (۱) تا کاملاً موافقم (۶) نمره‌گذاری می‌شود. خرده مقیاس خود کارآمدی با سؤال‌های ۱ تا ۶، امیدواری با سؤال‌های ۷ تا ۱۲، تاب‌آوری با سؤال‌های ۱۳ تا ۱۸ و خوش‌بینی با سؤال‌های ۱۹ تا ۲۴. خصوصیات روان‌سنجی مقیاس سرمایه‌های روان شناختی در ابتدا در دو مطالعه مختلف در نمونه‌های آمریکای شمالی از دانشجویان مدیریت بازرگانی (مطالعه اول) و کارگران بخش خدمات و صنایع پیشرفته (مطالعه دوم) مورد بررسی قرار گرفت (Luthans & et al, 2007). همچنین ضریب آلفای کرونباخ برای مقیاس امید بین ۰/۷۲ تا ۰/۸۰ برای مقیاس تاب‌آوری ۰/۶۶ تا ۰/۷۲ برای مقیاس خودکارآمدی بین ۰/۷۵ تا ۰/۸۵ برای مقیاس خوش بینی ۰/۶۹ تا ۰/۷۹ و برای مقیاس کل بین ۰/۸۸ تا ۰/۸۹ به دست آمد (Luthans et al, 2007). در ایران این مقیاس توسط (Mohsenabadi, Fathi-Ashtiani & Ahmadizadeh, 2022) اعتبار یابی گردید که نتایج روایی حاکی. همبستگی نمره کل مقیاس سرمایه روان‌شناختی با افسردگی (-۰/۵۴)، اضطراب (-۰/۴۰) و استرس (-۰/۴۰) در مقیاس افسردگی، اضطراب و استرس (DASS²) (Lovibond & Lovibond, 1995) بود. پایایی به روش آلفای کرونباخ نیز برای نمره کل و خرده مقیاس‌ها در دامنه ۰/۸۵ تا ۰/۸۹ بود. در پژوهش حاضر پایایی به روش آلفای کرونباخ برابر ۰/۹۳ بود.

ج: مقیاس حمایت اجتماعی ادراک شده (MSPSS³): مقیاس چند بعدی حمایت اجتماعی ادراک شده توسط (Zimet, Dahlem & Farley, 1988) طراحی شد. مقیاس چند بعدی حمایت اجتماعی ادراک شده ۱۲ گویه دارد که دارای خرده مقیاس حمایت ادراک شده از سوی خانواده (۴ گویه)، حمایت ادراک شده از سوی دوستان (۴ گویه) و حمایت ادراک شده از سوی افراد مهم (۴ گویه) است. هریک از گویه‌های این مقیاس روی یک طیف پنج درجه ای لیکرت از ۱ (کاملاً مخالفم تا ۵ (کاملاً موافقم) نمره‌گذاری می‌شوند. در مطالعه (Zhang, Zhang, Yang & Li, 2017) روایی سازه مقیاس چند بعدی حمایت اجتماعی ادراک شده تأیید گردید. پایایی درونی مقیاس برابر با ۰/۹۲ بود. در ایران (Moradi, Dehghanizadeh, Soleimani Khashab, 2014) ضرایب آلفای کرونباخ را برای خرده مقیاس‌های خانواده، دوستان و افراد مهم به ترتیب ۰/۸۵، ۰/۸۹ و ۰/۸۶ گزارش دادند. در پژوهش حاضر پایایی به روش آلفای کرونباخ برای مقیاس کل ۰/۸۸ بود.

د: مقیاس تمایز یافتگی خود (DSI⁴): این مقیاس توسط (Skowron & Friedlander, 1998) طراحی شد و در سال (۲۰۰۳) تجدید نظر گردید. این مقیاس یک ابزار ۴۶ سوالی و دارای ۴ خرده مقیاس واکنش پذیری هیجانی، موقعیت من، گسلس عاطفی و هم آمیختگی با دیگران است. نمره‌گذاری این مقیاس در طیف لیکرت از هرگز (۱) تا همیشه (۶) ارزیابی می‌کند. گویه‌های ۴، ۷، ۱۱، ۱۵، ۱۹، ۲۳، ۲۷، ۳۱، ۳۷، ۴۱ و ۴۳ به صورت معکوس نمره گذاری می‌شود. (Skowron & Friedlander, 1998) پایایی این مقیاس را با شاخص آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۸۸ و برای واکنش پذیری هیجانی، موقعیت من، گسلس عاطفی و هم آمیختگی با دیگران به ترتیب ۰/۸۳، ۰/۸۰، ۰/۸۲ و ۰/۸۰ بود. در ایران (Younisi, Karami & Arya, 2006) در پژوهشی به بررسی ویژگی‌های روان سنجی پرسشنامه تمایز یافتگی خود پرداخته که نتایج حاکی از آن بود که ضریب پایایی برای کل مقیاس برابر با ۰/۸۵ و برای واکنش‌پذیری عاطفی ۰/۷۷، جایگاه من ۰/۶۰، گریز عاطفی ۰/۸۶ و هم آمیختگی با دیگران ۰/۷۰ بود (Khodai, A., Bagheri, & Khosropur, 2020). در پژوهش پایایی به روش آلفای کرونباخ برابر ۰/۸۳ بود.

1 - Psychological Capital Questionnaire

2 - Depression, Anxiety and Stress Scale

3 - Multidimensional Scale of Perceived Social Support

4 - differentiation of self inventory

یافته‌ها

با استفاده از اطلاعات موجود مشخص شد که در پژوهش حاضر از تعداد کل ۴۲۶ نفر ۱۳۲ دانشجوی مرد (۳۱ درصد) و ۲۹۴ دانشجوی زن (۶۹ درصد) با میانگین و انحراف استاندارد سنی $26/18 \pm 8/62$ سال حضور داشتند. در بین شرکت‌کنندگان ۶۵ نفر (۱۵/۳ درصد) در مقطع کاردانی، ۲۱۹ نفر (۵۱/۴ درصد) در مقطع کارشناسی، ۱۰۵ نفر (۲۴/۶ درصد) در مقطع کارشناسی ارشد و ۳۷ نفر (۸/۷ درصد) در مقطع دکتری مشغول به تحصیل بودند. در نهایت ۱۷۹ نفر (۴۲ درصد) از شرکت‌کنندگان مجرد و ۲۴۷ نفر (۵۸ درصد) از آنان متأهل بودند.

۰/۲۷**	۰/۲۹**	۰/۲۲**	۰/۳۲**	۰/۳۳**	۰/۳۷**	۰/۳۰**	۰/۵۹**	۰/۴۳**	-	۱۰. تمایز یافتگی خود- گسلس... ۰/۳۷**
۰/۳۴**	۰/۱۸**	۰/۱۷**	۰/۲۴**	۰/۲۷**	۰/۳۵**	۰/۲۴**	۰/۵۶**	۰/۴۷**	۰/۶۴**	۱۱. تمایز یافتگی خود- هم آمیختگی... ۰/۳۴**
۰/۳۷**	۰/۳۰**	۰/۲۳**	۰/۳۰**	۰/۳۰**	۰/۲۶**	۰/۳۴**	۰/۲۸**	۰/۳۲**	۰/۳۲**	۱۲. بهزیستی روانشناختی- روابط مثبت... ۰/۳۷**
۰/۲۹**	۰/۱۷**	۰/۲۳**	۰/۳۳**	۰/۳۵**	۰/۳۲**	۰/۴۲**	۰/۳۰**	۰/۳۷**	۰/۴۱**	۱۳. بهزیستی روانشناختی- خودمختاری ۰/۲۹**
۰/۲۶**	۰/۳۳**	۰/۲۴**	۰/۳۷**	۰/۴۱**	۰/۳۲**	۰/۳۸**	۰/۳۵**	۰/۲۳**	۰/۴۶**	۱۴. بهزیستی روانشناختی- تسلط محیطی ۰/۲۶**
۰/۳۲**	۰/۲۷**	۰/۲۹**	۰/۳۸**	۰/۳۸**	۰/۳۲**	۰/۳۲**	۰/۳۸**	۰/۳۶**	۰/۳۸**	۱۵. بهزیستی روانشناختی- رشد شخصی ۰/۳۲**
۰/۳۰**	۰/۳۴**	۰/۲۰**	۰/۳۲**	۰/۳۱**	۰/۳۲**	۰/۲۱**	۰/۳۳**	۰/۲۴**	۰/۳۳**	۱۶. بهزیستی روانشناختی- هدفمندی ۰/۳۰**
۰/۲۶**	۰/۳۱**	۰/۲۶**	۰/۲۲**	۰/۲۹**	۰/۳۶**	۰/۱۹**	۰/۲۸**	۰/۳۰**	۰/۲۸**	۱۷. بهزیستی روانشناختی- پذیرش ۰/۲۶**
۲۷/۷۲	۲۶/۰۰	۳۳/۴۶	۲۶/۵۵	۲۲/۴۹	۲۰/۴۵	۲۱/۴۴	۳۴/۲۹	۳۲/۸۹	۴۱/۱۷	میانگین
۵۶/۵	۵/۹۳	۵/۲۹	۵/۶۷	۵/۲۲	۴/۸۳	۵/۶۴	۶/۱۹	۷/۱۰	۸/۵۳	انحراف استاندارد
و $P^{**} > ۰/۰۱$ $p^{*} > ۰/۰۵$										

جدول ۱ ضرایب همبستگی بین متغیرهای پژوهش حاضر را نشان می‌دهد. جهت همبستگی بین متغیرها به ویژه با مؤلفه‌های بهزیستی روانشناختی همسو با تئوری‌های موجود است. در ادامه مؤلفان به منظور ارزیابی نرمال بودن توزیع داده‌های تک متغیری، مقادیر کشیدگی و چولگی تک تک متغیرها و به منظور ارزیابی مفروضه هم خطی بودن، مقادیر عامل تورم واریانس ۱ و ضریب تحمل متغیرهای پیش بین را مورد بررسی قرار دادند. مقادیر چولگی و کشیدگی برای همه متغیرها در محدوده ۲+ و ۲- قرار دارد. این مطلب بیانگر آن است که توزیع نرمال بود. مقادیر ضریب تحمل همه متغیرهای پیش بین بزرگ‌تر از ۰/۰۱ و مقادیر عامل تورم واریانس آنها کوچک‌تر از ۱۰ است. بر این اساس می‌توان گفت مفروضه هم خطی بودن در بین داده‌های پژوهش حاضر برقرار بود. همچنین در این تحقیق به منظور ارزیابی برقراری/عدم برقراری مفروضه نرمال بودن توزیع داده‌های چند متغیری، از تحلیل اطلاعات مربوط به «فاصله ماهالانوبیس» و ترسیم نمودار توزیع آن استفاده شد. مقادیر چولگی و کشیدگی اطلاعات، فاصله ماهالانوبیس به ترتیب برابر با ۱/۱۶ و ۱/۷۲ به دست آمد که نشان می‌دهد مفروضه نرمال بودن توزیع داده ای چند متغیری در بین داده‌ها برقرار است.

در تحلیل مدل مدل اندازه‌گیری پژوهش حاضر، سرمایه‌های روانشناختی، حمایت اجتماعی، تمایز یافتگی خود و بهزیستی روانشناختی متغیرهای مکنون بوده و مدل اندازه‌گیری پژوهش حاضر را تشکیل می‌دادند. چنین فرض شده بود که متغیر مکنون سرمایه‌های روانشناختی به وسیله نشانگرهای خودکار آمدی، امیدواری تاب آوری و خوش بینی، متغیر مکنون حمایت اجتماعی به وسیله نشانگرهای حمایت دوستان، حمایت خانواده و حمایت دیگران، متغیر مکنون تمایز یافتگی خود به وسیله نشانگرهای واکنش پذیری هیجانی، موقعیت من، گسلس هیجانی و هم آمیختگی با دیگران و متغیر مکنون بهزیستی روانشناختی به وسیله نشانگرهای روابط مثبت با دیگران، خودمختاری، تسلط محیطی، رشد شخصی، هدفمندی و پذیرش سنجیده می‌شود.

چگونگی برازش مدل اندازه‌گیری با داده‌های گردآوری شده با استفاده از روش تحلیل عاملی تأییدی و با به کارگیری نسخه ۲۴ نرم افزار ایموس و استفاده از روش برآورد بیشینه احتمال مورد ارزیابی قرار گرفت. جدول ۲ شاخص‌های برازندگی مدل اندازه‌گیری را نشان می‌دهد.

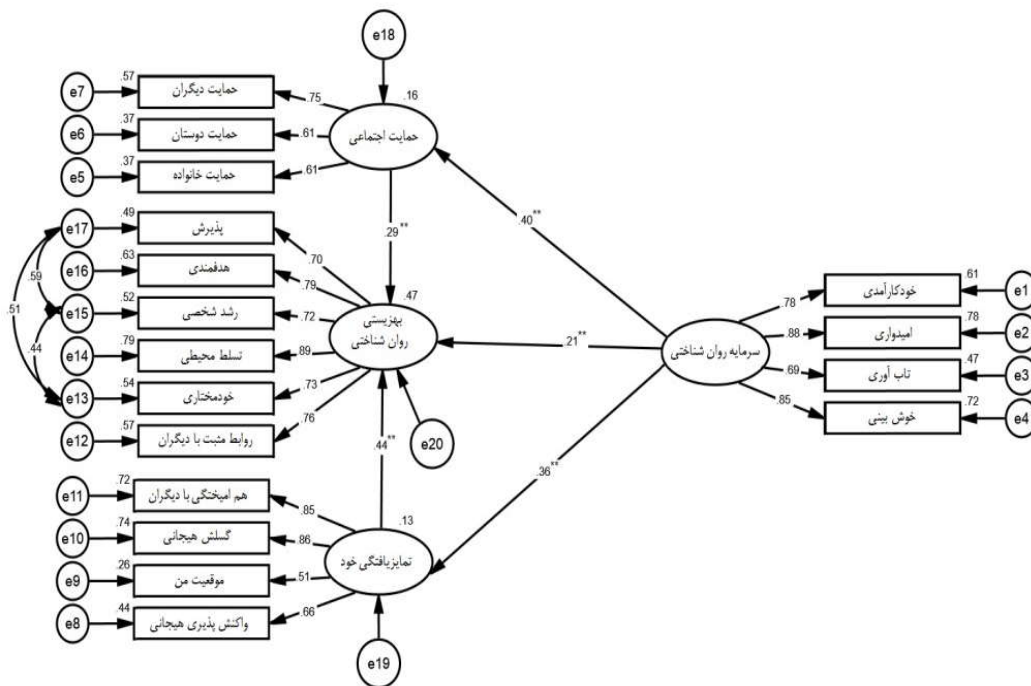
جدول ۲: شاخص‌های برازش مدل اندازه‌گیری اولیه و اصلاح شده

شاخص‌های برازندگی	مدل اولیه	مدل اصلاح شده	نقطه برش
مجذور کای	۴۲۴/۱۲	۲۴۴/۱۲	-
درجه آزادی مدل	۱۱۳	۱۱۰	-
X ² /df	۳/۷۵	۲/۲۱	کمتر از ۳
GFI	۰/۸۸۷	۰/۹۴۰	< ۰/۹۰
AGFI	۰/۸۴۷	۰/۹۱۶	< ۰/۸۵۰
CFI	۰/۹۲۳	۰/۹۶۶	< ۰/۹۰
RMSEA	۰/۰۸۰	۰/۰۵۴	> ۰/۰۸

1. Variance Inflation Factor

2. Maximum Likelihood

جدول ۲ نشان می‌دهد که دو شاخص برازندگی **GFI** و **AGFI** حاصل از تحلیل عاملی تأییدی، از برازش قابل قبول مدل اندازه‌گیری با داده‌های گردآوری شده حمایت نمی‌کند، در ادامه اصلاحات مدل با ایجاد کوواریانس بین نشانگرهای رشد شخصی و پذیرش در مرحله اول و هم چنین بین خودمختاری و پذیرش در مرحله دوم و نیز خودمختاری و رشد شخصی در مرحله سوم، در نهایت شاخص‌های برازندگی حاصل شد که نشان داد مدل اندازه‌گیری با داده‌های گردآوری شده برازش قابل قبول داشت.

شکل ۱: مدل ساختاری پژوهش

جدول ۳. ضرایب مستقیم و غیر مستقیم مدل پژوهش

مسیر	β	P
سرمایه روانشناختی به تمایز یافتگی خود	۰/۳۶	۰/۰۰۱
سرمایه روانشناختی حمایت اجتماعی	۰/۴۰	۰/۰۰۱
تمایز یافتگی خود بهزیستی روانشناختی	۰/۴۳	۰/۰۰۱
حمایت اجتماعی بهزیستی روانشناختی	۰/۲۹	۰/۰۰۱
ضریب مسیر مستقیم سرمایه روانشناختی بهزیستی روانشناختی	۰/۲۰	۰/۰۰۱
مسیر غیرمستقیم سرمایه روانشناختی بهزیستی روانشناختی	۰/۲۷	۰/۰۰۱
ضریب مسیر کل سرمایه روانشناختی بهزیستی روانشناختی	۰/۴۷	۰/۰۰۱

جدول ۳ نشان می‌دهد که ضریب مسیر کل مجموع ضرایب مسیر مستقیم و غیرمستقیم (بین سرمایه‌های روانشناختی و بهزیستی روانشناختی مثبت و در سطح ۰/۰۱ معنادار است.

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی روابط ساختاری بین سرمایه روان شناختی و بهزیستی روان شناختی با میانجی گری حمایت اجتماعی ادراک شده و تمایز یافتگی دانشجویان انجام گرفت. یافته اول پژوهش نشان داد که حمایت اجتماعی ادراک شده به صورت مثبت و معنادار رابطه بین سرمایه‌های روان شناختی و بهزیستی روان شناختی را در دانشجویان میانجیگری می‌کند. این یافته با پژوهش‌های (Hayavi, et al, 2021)، (Sato et al, 2022)، (Wardani & Noviyani, 2020)، Xu (et al 2020)، (Davey et al, 2014)، (Kayed et al, 2021)، (Hellfeldt et al, 2020)، (Wilson et al

(2020) و (Poudel et al, 2020) همسویی داشت. ابعاد سرمایه‌های روان‌شناختی به واسطه نسبت دادن وقایع مثبت به منابع درونی، دائمی و گسترده بودن آن و از طرفی نسبت دادن وقایع منفی به شرایط خاص و استثنايي بیشترين تمرکز را بر بازگشت به شرایط اولیه، احساس توانمندی، داشتن انتظارات مثبت و احتمال بالای موفقیت دارند. چنین ویژگی‌هایی به توسعه شبکه‌های ارتباطی و حمایتی متقابل دانشجویان منجر می‌شود. به نظر می‌رسد توانایی دانشجویان در حل مسئله، انرژی و هیجان برای پیگیری اهداف تحصیلی، تلاش برای تسلط بر چالش‌های محیط دانشگاه و تمرکز بر ابعاد مثبت دوران دانشجویی باعث می‌شود پیوندهای هیجانی اجتماعی قوی بین دانشجویان در جهت ایجاد گروه‌های سازنده شکل بگیرد. چنین وضعیتی تعاملات پایدار و رشته‌یافته‌ای را شکل می‌دهد که در نتیجه آن اعضای این گروه‌ها احساس رضایت بالایی نسبت به خود و دیگران دارند. بنابراین در دانشجویان مسئولیت‌پذیری برای انجام فعالیت‌های گروهی، احساس خودمختاری، تسلط بر محیط و احساس رضایت از فعالیت‌های انجام شده قابل مشاهده است. این شبکه‌های اجتماعی و ارتباطی بین دانشجویان باعث می‌شود که جریان فرآیند رشد و یادگیری در محیط دانشگاه به منزله نوعی از اوقات فراغت به حساب آید که در آن اعتماد و روابط بین‌فردی به عنوان هسته‌ی اصلی و مرکزی به انسجام گروه‌های دانشجویی و احساس ارزشمند بودن منجر می‌شود که در نتیجه آن دانشجویان مسیر دستیابی به اهداف را به عنوان چالش یادگیری جهت رشد فردی در نظر گرفته و با کشف معانی و ادراک‌های متنوع و پر بار هویت خود را ارتقا داده و بینش جدید و سازنده‌ای نسبت به زندگی کسب می‌نمایند، بدیهی است در چنین شرایطی فرد احساس رضایت بالاتری از زندگی دارد.

یافته دوم پژوهش نشان داد که تمایز یافتگی خود به صورت مثبت و معنادار رابطه بین سرمایه‌های روان‌شناختی و بهزیستی روان‌شناختی را در دانشجویان میانجی‌گری می‌کند. این یافته با پژوهش‌های (Hayavi et al., 2021)، (Sato et al., 2021)، (Wardani & Noviyani, 2020)، (Xu et al., 2020)، (Mohammadi et al., 2021) و (Abdi & Zarrin & Nikkha Siruei, 2021) همسویی داشت. سرمایه‌های روان‌شناختی جهت مداخله و درمان بسیاری از اختلالات روان‌شناختی، بالا بردن نرخ امید و تلاش برای ارتقا سطح کیفیت زندگی افراد سالم، افزایش سطح بهزیستی روان‌شناختی، افراد، بالا بردن مقاومت روانی و تقویت نیروی دفاعی در مقابل استرس و انواع پیشگیری‌ها جهت ارتقاء سطح بهداشت روانی قابل استفاده است (Ilyas, Shahed & Hussain, 2020). می‌توان گفت که سرمایه‌های روان‌شناختی با افزایش میزان شناخت و مقاومت در برابر استرس‌های محیطی و آسیب‌های مرتبط با محیط دانشجویی زمینه استقلال فردی بیشتری را فراهم می‌نماید و به فرد یاری می‌کند که در تصمیم‌گیری بین عقل و هیجان، اولویت را بر بکارگیری منابع عقلانی و منطقی بداند و با تکیه بر ارزش‌ها و توانمندی‌های خود به تصمیم درستی برسد. بدیهی است چنین شرایطی به افزایش خشنودی روان‌شناختی و احساس رضایت و موفقیت در دستیابی به اهداف و رشد شخصی منجر خواهد شد.

بالا رفتن سرمایه روان‌شناختی در افراد به توانایی بیشتر در خودمختاری و استقلال می‌انجامد، سرمایه روان‌شناختی به واسطه افزایش سطح عزت نفس و اعتماد به نفس، اتکای فرد به خویش را افزایش می‌دهد. افرادی که امیدواری، خوش بینی، خودکارآمدی و تاب‌آوری بیشتری دارند انتظارات مثبت بیشتری نسبت به زندگی دارند. بدیهی است که دانشجویان با سرمایه‌های روان‌شناختی بالا همواره کمتر به صورت هیجانی عمل می‌کنند. آن‌ها نسبت به واکنش‌های طرد دیگران احساس ناخوشایند زیادی نشان نمی‌دهند، به راحتی استقلال خود را بازیابی کرده و در موقعیت‌های حساس امنیت روان‌شناختی دارند و توانایی تصمیم‌گیری و تفکیک عقل از شناخت بیشتری دارند. این افراد همواره بیشتر بر توانایی‌ها و منابع خود متکی هستند و در مواقع حساس و نیازمندی از منابع دیگران نیز بهره‌مند می‌شوند در چنین شرایطی داشتن توانایی انجام فعالیت‌ها و خودمختاری به احساس خشنودی منجر می‌شود به طوری که منابع بالقوه فراوانی برای پیگیری اهداف و رشد شخصی وجود دارد که در سایه آن فرد می‌تواند به بینش و معنای عمیقی از زندگی دست یابد.

نتایج این پژوهش به دانشجویان واحدهای دانشگاه آزاد استان تهران قابل تعمیم است و تعمیم در موارد دیگر باید با محدودیت همراه است. از طرفی استفاده از پرسش‌نامه‌های خودسنجی، احتمال سوگیری در پاسخ دهی، عدم کنترل مشکلات روان‌شناختی از جمله شکست عاطفی و تعارض دانشجو-استاد، شیوع مصرف مواد مخدر و اختلالات خلقی دانشجویان از دیگر محدودیت‌های این پژوهش بود. پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی، این پژوهش در سایر دوره‌های سنی صورت گیرد، هم چنین پژوهش به روش کیفی تجارب زیسته دانشجویان از بهزیستی روان‌شناختی در محیط دانشگاه انجام شود. با توجه نقش

میانجیگری حمایت اجتماعی ادراک شده و تمایز یافتگی خود پیشنهاد می‌شود در مراکز مشاوره دانشگاه‌ها برنامه‌های آموزشی و پیشگیرانه را به عنوان محور مفاهیم مرتبط با این متغیرها قرار دهند.

References

- Abdi Zarrin, S., & Nikkhah Siruei, Z. (2021). Psychological well-being: the role of self-differentiation, Alexithymia and ego-strength. *Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry*, 8 (3) :13-24 .
[Link]
- Bayani, A A., Mohammad Koochekya, A., & Bayani, A.(2008). Reliability and Validity of Ryff's Psychological Well-being Scales . *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology* ,14(2), 146-151.[Link]
- Connery, A. L. (2012). *The roles of differentiation of self, anxiety and emotional self awareness on destructive countertransference reactions* (Doctoral dissertation, University of Missouri-Kansas City). [Link]
- Davey, A., Bouman, W. P., Arcelus, J., & Meyer, C. (2014). Social support and psychological well-being in gender dysphoria: A comparison of patients with matched controls. *The journal of sexual medicine*, 11(12), 2976-2985.[Link]
- Hanley, A. W., Baker, A. K., & Garland, E. L. (2017). Self-interest may not be entirely in the interest of the self: Association between selflessness, dispositional mindfulness and psychological well-being. *Personality and individual differences*, 117, 166-171.[Link]
- Hanley, A. W., Baker, A. K., & Garland, E. L. (2017). Self-interest may not be entirely in the interest of the self: Association between selflessness, dispositional mindfulness and psychological well-being. *Personality and individual differences*, 117, 166-171. [Link]
- Hayavi, G., Moradi, A., Momeni, K., & Arshadi, N. (2021). The Effect of Psychological Capital on Job Performance and Psychological Well-Being: The Mediating Role of Thriving at Work. *Industrial and Organizational Psychology Studies*, 8(1), 27-48.) [Link]
- Hellfeldt, K., López-Romero, L., & Andershed, H. (2020). Cyberbullying and psychological well-being in young adolescence: the potential protective mediation effects of social support from family, friends, and teachers. *International journal of environmental research and public health*, 17(1), 45.[Link]
- Heras, J. E. (2008). A Clinical Application of Bowen Family Systems Theory. [Link]
- Hills, P., & Argyle, M. (2002). The Oxford Happiness Questionnaire: a compact scale for the measurement of psychological well-being. *Personality and individual differences*, 33(7), 1073-1082. [Link]
- Ilyas, Z., Shahed, S., & Hussain, S. (2020). An impact of perceived social support on old age well-being mediated by spirituality, self-esteem and ego integrity. *Journal of religion and Health*, 59(20), 2715-2732.[link]
- Kayed, H., & Kazemian Moghadam, K. (2021). Causal relationship between personality traits and psychological well-being with quality of working life through perceived social support in nurses. *Journal of Fundamentals of Mental Health*, 23(6), 433-442. [Link]
- Khodai, A., Bagheri, M., & Khosropur, F. (2020). The Relationship between Mindfulness, Self-differentiation and Borderline personality traits with the mediation role of Alexithymia. *Psychological Achievements*, 27(2), 49-68.[Link]
- Lovibond, P. F., & Lovibond, S. H. (1995). The structure of negative emotional states: Comparison of the Depression Anxiety Stress Scales (DASS) with the Beck Depression and Anxiety Inventories. *Behaviour research and therapy*, 33(3), 335-343. [Link]
- Luthans, F., Avolio, B. J., Avey, J. B., & Norman, S. M. (2007). Positive psychological capital: Measurement and relationship with performance and satisfaction. *Personnel psychology*, 60(3), 541-572.[Link]
- Luthans, F., Avolio, B. J., Avey, J. B., & Norman, S. M. (2007). Positive psychological capital: Measurement and relationship with performance and satisfaction. *Personnel psychology*, 60(3), 541-572. [Link]
- Mohammadi, S., Soltanabadi, S., Adibi, M., Noori, M., & Davazdahemami, M H. (2021). Invetigating the relationship attachment styles and and psychological well-being in orphan and parenting

- adolescents: The mediating role of self-compassion and self-differentiation. *Rooyesh* 10 (6) :151-160.[[Link](#)]
- Moradi, M., Dehghanizadeh, Mohammad Hossein, and Soleimani Khashab, Abbas Ali (2014). Perceived social support and academic vitality: The mediating role of academic self-efficacy beliefs. *Journal of Education and Learning Studies*, 7(1), 1-2[[Link](#)].
- Mohsenabadi, H., Fathi-Ashtiani, A., & Ahmadizadeh, M. J. (2022). Psychometric Properties of the Persian Version of the Psychological Capital Questionnaire-24 (PCQ-24) in a Military Unit. *Journal of Military Medicine*, 23(9), 738-749.[[Link](#)]
- Mueller, R. O. (1996). Confirmatory factor analysis. In *Basic Principles of Structural Equation Modeling* (pp. 62-128). Springer, New York, NY. .[[Link](#)]
- Poudel, A., Gurung, B., & Khanal, G. P. (2020). Perceived social support and psychological wellbeing among Nepalese adolescents: the mediating role of self-esteem. *BMC psychology*, 8(1), 1-8.[[Link](#)]
- Reyes, M. F., Satorres, E., & Meléndez, J. C. (2020). Resilience and socioeconomic status as predictors of life satisfaction and psychological well-being in Colombian older adults. *Journal of Applied Gerontology*, 39(3), 269-276.[[Link](#)]
- Ryff, C. D., & Keyes, C. L. M. (1995). The structure of psychological well-being revisited. *Journal of personality and social psychology*, 69(4), 711-719. .[[Link](#)]
- Sato, F., Avolio, B. J., Avey, J. B., & Norman, S. M. (2007). Positive psychological capital: Measurement and relationship with performance and satisfaction. *Personnel psychology*, 60(3), 541-572.[[Link](#)]
- Sato, F., Avolio, B. J., Avey, J. B., & Norman, S. M. (2007). Positive psychological capital: Measurement and relationship with performance and satisfaction. *Personnel psychology*, 60(3), 541-572.[[Link](#)]
- Sato, S., Kinoshita, K., Kim, M., Oshimi, D., & Harada, M. (2022). The effect of Rugby World Cup 2019 on residents' psychological well-being: a mediating role of psychological capital. *Current Issues in Tourism*, 25(5), 692-706.[[Link](#)]
- Skowron, E. A., & Friedlander, M. L. (1998). The Differentiation of Self Inventory: Development and initial validation. *Journal of counseling psychology*, 45(3),225- 235. .[[Link](#)]
- Wilson, J. M., Weiss, A., & Shook, N. J. (2020). Mindfulness, self-compassion, and savoring: Factors that explain the relation between perceived social support and well-being. *Personality and Individual Differences*, 152, 109568.[[Link](#)]
- Virtanen, T. E., Vasalampi, K., Torppa, M., Lerkkanen, M. K., & Nurmi, J. E. (2019). Changes in students' psychological well-being during transition from primary school to lower secondary school: A person-centered approach. *Learning and Individual Differences*, 69(19), 138-149.[[Link](#)]
- Wardani, L. M. I., & Noviyani, T. (2020). Employee well-being as a mediator of correlation between psychological capital and psychological climate. *Journal of Educational, Health and Community Psychology*, 9(2), 47-63.[[Link](#)]
- Xu, X., Zhou, L., Asante-Antwi, H., Bofo-Arthur, A., & Mustafa, T. (2020). Reconstructing family doctors' psychological well-being and motivation for effective performance in China: the intervening role of psychological capital. *BMC family practice*, 21(1), 1-11.[[Link](#)]
- Younisi, F., Karami, A., & Arya, A. (2005). Normization and determination of psychometric characteristics of self-differentiation test among people aged 25-50 Thesis Ministry of Science, Research and Technology - Allameh Tabatabai University - Faculty of Psychology and Educational Sciences. Number of pages: 15 first pages Publication year 1386.[[Link](#)]
- Zhang, L., Zhang, S., Yang, Y., & Li, C. (2017). Attachment orientations and dispositional gratitude: The mediating roles of perceived social support and self-esteem. *Personality and Individual Differences*, 114(17), 193-197. .[[Link](#)]
- Zimet, G. D., Dahlem, N. W., Zimet, S. G., & Farley, G. K. (1988). The multidimensional scale of perceived social support. *Journal of personality assessment*, 52(1), 30-41. .[[Link](#)]
- Zinn, A., Palmer, A. N., & Nam, E. (2017). The predictors of perceived social support among former foster youth. *Child Abuse & Neglect*, 72(17), 172-183.[[Link](#)]